

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року)

**Полтава
2021**

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

*Присвячується 60-річчю
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
та 15-річчю кафедри управління персоналом,
економіки праці та економічної теорії*

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної конференції

*За загальною редакцією
д. е. н., професорки Т. А. Костишиної,
к. е. н., доцентки Л. В. Степанової*

(м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року)

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 331.1:330:004.9(045)
А43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

Т. А. Костишина, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Л. В. Степанова, к. е. н., доцентка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

А43 **Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудових відносин в умовах цифрової економіки : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 9–10 вересня 2021 року) / за заг. ред. Т. А. Костишиної, Л. В. Степанової. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 126 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос. та англ. мовами.**

ISBN 978-966-184-418-5

У збірнику подано матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю університету та 15-річчю кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії, яка відбулася у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Конференцію проведено в межах науково-дослідної роботи «Ефективність інвестицій в людський капітал на підприємствах в сучасних умовах» (держ. реєстр. номер 0112U001077).

Для науковців, викладачів, студентів закладів вищої освіти, усіх, хто цікавиться питаннями теорії та практики розвитку соціально-трудових відносин.

УДК 331.1:330:004.9(045)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-418-5

виникненню, зокрема 4 200 узгоджувальних зустрічей, 256 засідань примирних комісій та 11 засідань трудових арбітражів.

В ефективній роботі Відділення НСПП у Полтавській області сприяють позаштатні фахівці НСПП, а саме: 12 осіб трудових арбітрів (арбітром є співавтор тез), 5 осіб незалежних посередників НСПП та в кожному районі області створені та діють інформаційно-консультаційний центри НСПП, які приймають активну участь у здійсненні моніторингу стану соціально-трудових відносин колективів підприємств, установ, організацій області в умовах становлення цифрової економіки в Україні.

Список використаних джерел

1. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР // Закони України. Верховна Рада України. Інститут законодавства. Київ : Інститут законодавства, 1999. Т. 15. С. 332–343.
2. Повноваження та завдання Національної служби посередництва і примирення (НСПП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nspp.gov.ua/home/povnovazhennya-ta-zavdannya-nspp>. – Назва з монітору.
3. Інформація про результати діяльності Національної служби посередництва і примирення за 2020 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nspp.gov.ua/home/struktura-nspp-5>. – Назва з монітору.

СУТНІСТЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ

*Д. І. Безрук, аспірант
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Динамічні зміни, що відбуваються в сучасному світі, вимагають від компаній повноцінного реагування на них та вжиття відповідних заходів для сприяння розвитку корпоративної підприємницької діяльності. Бізнес-процеси, визначені цілями та завданнями підприємства, є основою будь-якої організаційної діяльності. Завдяки ним гарантується здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з виробництвом товарів та

послуг. Сьогодні для зміцнення позицій підприємства в ринковій економіці необхідно керувати бізнес-процесом. Саме це і визначає фактичний інтерес та актуальність обраної теми дослідження.

При розгляді виробничої та управлінської діяльності термін бізнес-процес використовується як об'єкт оптимізації та вдосконалення задля підвищення ефективності. Спочатку під процесом розумілися «будь-які види діяльності в роботі організації» [2, с. 15]. Таке визначення пропонує В. Демінг. Однак, на наш погляд, в пропонованому визначенні існують неточності, так як в цьому випадку процесом вважаються недоцільні операції (наприклад, такі, що мають один «вхід» і не мають «вихід»).

Друга група вчених вважала, що бізнес-процес являє собою сукупність видів діяльності (упорядкована сукупність видів діяльності), у якій обов'язково повинен бути «вхід» (ресурси процесу) і «вихід» (кінцевий продукт для споживача процесу). Так, М. Портер вважає, що «бізнес-процес – це сутність, яка визначається через точки входу і виходу, інтерфейси і організаційні налаштування, частково включаючи налаштування споживача послуг/товарів, в якій відбувається нарощування вартості виробленої послуги/товару» [9]. Т. Девенпорт пропонує такі визначення бізнес-процесу: «набір логічно взаємопов'язаних дій, які виконуються для досягнення певного виходу бізнес-діяльності» [6, с. 13]. На думку М. Хаммера, «бізнес-процес – це сукупність різних видів діяльності, в рамках якої на вході використовуються один або більше видів ресурсів, і в результаті цієї діяльності на виході створюється продукт, що представляє цінність для споживача» [5, с. 89]. Е. Зіндер визначає бізнес-процес як «логічні серії взаємозалежних дій, які використовують ресурси підприємства для створення або отримання в доступному для огляду або передбачуваному майбутньому корисного для замовника виходу, такого як продукт або послуга» [3, с. 57]. На нашу думку, відповідно до цілей дослідження, автори зосереджуються лише на одному або кількох атрибутах бізнес-процесу. Наприклад, В. Демінг розглядає бізнес-процеси як цільову організаційну діяльність; Т. Девенпорт розглядає отримання

продуктів (послуг чи продуктів) як одну з основних цілей бізнес-процесів; М. Портер розкрив механізм отримання доданої вартості в бізнес-процесах; Е. Зіндер ототожнює поняття «бізнес-процес» та «проект».

Підводячи підсумок цього та інших визначень, можна зробити висновок, що бізнес-процес складається з набору дій, спрямованих на реалізацію бізнес-цілі. Це визначення дуже інклюзивне і охоплює практично всі елементи, що члени організації зобов'язуються виконати, дотримуючись досягнення цілей.

У вітчизняній економічній літературі також пропонується безліч визначень поняття «бізнес-процес», що доповнюють один одного, однак загально визнана єдність формулювання даного поняття відсутня. Так, Кифяк В. І. вважає, що бізнес процес – це «певна діяльність, яка обов'язково має мету, певні напрями, вхід, наявні ресурси та результат, тобто те, що описує початкову мету роботи процесу» [4, с. 89]. В. Горлачук вважає, що бізнес-процес є «систематизованим, послідовним виконанням алогічно пов'язаних та взаємозалежних завдань із використанням ресурсів, що забезпечують виробничу діяльність, для створення продукції, яка має споживчі цінності для клієнта» [1, с. 67]. Таким чином, бізнес-процес розглядається в різних аспектах, але при цьому прослідковується переважна єдність у тлумаченні терміну. Усі визначення об'єднує насамперед акцентування уваги на тому, що бізнес-процеси є безперервними, мають певні входи і виходи. На нашу думку, бізнес-процес – це послідовність певних видів робіт, процедур у просторі та часі, котрі забезпечують процес перетворення ресурсів на готовий продукт.

Існує багато способів класифікації бізнес-процесів. Сьогодні багато вчених чи дослідників розробляють методології та класифікації бізнес-процесів. Дослідники розглянули моделі та типи бізнес-процесів з різних точок зору. Д. Забжек визначив їх як зовнішні процеси (клієнти, маркетинг, продажі та післяпродажні послуги) та внутрішні (процеси виробництва та розповсюдження) [10, с. 589]. Н. Левелін вважає, що це операційний процес, що супроводжує метод, який використовувала організація розробляючи свої стратегії, створюючи та виробляючи свої

продукти та послуги на додаток до маркетингу та продажу цих продуктів [8, с. 227]. І. Гіллот поділив процеси на чотири групи відповідно до мети: інтеграційні процеси, процеси людини або співробітництва, процеси прийняття рішень та процеси документування [7, с. 45].

Таким чином, бізнес-процес у широкому розумінні характеризується низкою структурованих операцій, які дозволяють виконувати відповідну діяльність на кожному етапі життєвого циклу бізнесу. Бізнес-процес може бути представлений набором різних видів діяльності. На початкових етапах цієї діяльності використовуються окремі або декілька ресурсів, і, нарешті, цінні для споживачів продукти з'являються на завершальній стадії. Бізнес-процеси, визначені в структурі життєвого циклу організації, ґрунтуються на наступних вимогах до певних економічних одиниць організації: для бізнес-процесів можна визначити та окреслити відповідні межі, тобто визначити, які стосуються бізнес-процесів, а які – ні; продукти (послуги), отримані в результаті внутрішньої діяльності, повинні мати кінцевих споживачів всередині чи поза компанією; межі бізнес-процесів не визначаються технічними або функціональними принципами, а базуються на вимогах споживача. Бізнес-процеси можуть значно підвищити ефективність бізнесу в будь-якій сфері. Бізнес-процес – це унікальний інструмент, який дозволяє переглядати ззовні вузькі місця та недоліки, покращувати діяльність підприємства та оптимізувати її, коли це необхідно. Технологія опису бізнес-процесів може забезпечити ясність та зрозумілість кожної бізнес-операції, допомогти проаналізувати результати різних збоїв, які можуть статися на певному етапі виконання роботи, а також знайти помилки та вчасно їх виправити. Основним атрибутом бізнес-процесу є те, що він являє собою сукупність взаємопов'язаних і обмежених дій, що визначаються відносинами, обмеженнями, ресурсами та мотивацією в обмеженій сукупності суб'єктів та об'єктів. Ці суб'єкти та об'єкти об'єднуються у систему для задоволення загального попиту і отримати кінцевий конкретний результат власного споживання.

Список використаних джерел

1. Горлачук В. В. Економіка підприємства : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 344 с.
2. Деминг Э. Выход из кризиса: новая парадигма управления людьми, системами и процессами. Москва : Альпина Паблишер, 2012. 419 с.
3. Зиндер Е. З. Новое системное проектирование: информационные технологии и бизнес-реинжиниринг. Системы управления базами данных, 1996. № 1. С. 55–67.
4. Кифяк В. І. Реінжиніринг як процес виходу підприємств з коро-накризи. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 10–20. С. 88–95.
5. Хаммер М. Реинжиниринг корпорации: Манифест революции в бизнесе. Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2006. 287 с.
6. Davenport T. H., Short J. E. The New Industrial Engineering: Information Technology and Business Process Redesign. Sloan Management Review. 1990. PP. 11–27.
7. Gillot J. Complete Guide to Business Process Management. NY, USA, 2008. 316 с.
8. Llewellyn N. and Armistead C. Business Process Management: Exploring Social Capital within Processes, International Journal of Service Industry Management. 2020. № 11. PP. 225–243.
9. Porter M. Competitive Advantages: Creating and Sustaining Superior Performance. URL: [https://www.albany.edu/~gs149266/Porter%20\(1985\)%20-%20chapter%201.Pdf](https://www.albany.edu/~gs149266/Porter%20(1985)%20-%20chapter%201.Pdf) (дата звернення 26.09.2021).
10. Zabjek D., Kovac A., Stemberger M. The Influence of Business Process Management and some other CSFs on Successful ERP Implementation. Business Process Management Journal. 2009. № 15 (4). P. 588–608.

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ НЕРІВНОСТІ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ДОХОДІВ НА РИНКУ ПРАЦІ

*С. М. Бервено, аспірант кафедри економічної теорії та економічних методів управління
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна*

Нерівність доходів в останні десятиріччя набула глобального масштабу, соціальної гостроти та тенденції до зростання. У січні 2020 року організація Oxfam опублікувала черговий звіт для